

עם מי נכגש ביג"י בעת חניית מטוסו בטהרן? על איזה נושאים דן? על מה חתם?

השיתוף הפעולה

פאקיסטאן ותורכיה מהחזק פרס חלק מברית המרכז, הקושרת את שרשרת מדינות ארץ גוף האמנה הצפון אסלאמית (נאט"ו) עם ארגון האמנה של דרום-מזרח אסיה (סיאט"ו). למרות שישאל אינה חברה רשמית באף אחד מארגונים אלה, לא הסתירה מעולם את השתייכותה למערך המערבי. ההתקשרות עם פרס יכולה להיות כניסה בדלת האחורית אל מערך צבאי זה המצוי תחת

המהפכנית. בבניין, בסלילת כבישים, בייצור מקורות המים, בפיתוח התיירות ובכל אותם שטחים בהם מהחזק התקדמותה של ישראל סמל ליכולת הגלוי מה בה, מעניקים המונחים הישראליים את הידע הרב שצברו הן בעבודתם במדינה והן בנסיונם בעבודות דומות במדינות אפריקאיות השונות. מספר מומחים ישראליים אף נשכר על-

הסכמים איזה שהם? ואם חתם, מה מובנם המדיני או הצבאי? מכיוון שמדיניותה של ישראל מתנהלת לפי שני קחים יסודיים: קו אנטי-ערבי במדיניות האזורית וקו פרו-מערבי במדיניות העולמית, היתה מובנת ההתעניינות הרבה שגילו גורמים ערביים ועולמיים במהות הקשרים בין ישראל וי-השיתוף הפעולה. רדיו קהיר כסר את גירסתו כעבור יום.

הזמנה הגדולה של המדיניות הישראלית היה מאז ומתמיד לעקוף את הכיתור הערבי וליצור בסיסים ידידותיים בעורף המדינות הערביות. היא גם חלמה תמיד לרכב על הסוס המערבי נגד הערבים, אותם הציגה תמיד כסוכני הקומוניסטים במרחב. השבוע נראה כי הצליחה להגשים שני חלומות אלה ביחד.

ידיעה של סוכנות הידיעות האיטלקית אסנה מסרה, כי נחתמה ברית צבאית בין ישראל לבין פרס.

לפי אותה ידיעה נפגש ראש ממשלת ישראל, דויד בן-גוריון, עם ראש ממשלת פרס, ד"ר עלי אמין, בעת שהותו הקצרה בנמל התעופה של טהראן, עקב קלקול במטוס שהובילו לבורמה.

הידיעה של סוכנות הידיעות האיטלקית לא היתה הידיעה היחידה שבאה לרמוז על שיחות חשאיות בין גורמים ישראליים ופרסיים. שלושה חדשים לפני נחיתת ה' אוס בפרס סיפר העיתון ההודי טאג, המופיע בדלהי, על ביקורה של אישיות צבאית ישראלית חשובה בפרס. העיתון ההודי הוסיף ומסר, שבעקבות אותו ביקור נחתמו הסכמים מיוחדים בין הצבאים הישראלי והפרסי בדבר תיאום פעולה בין שני המטוס.

★ ★ ★ הכבוד הטמור

היה בסיס ממשל לכל השמועות והכתבות שהופיעו בעתונים השונים על השיחות החשאיות בין בן-גוריון ואישי הצבור הפרסיים. כבר מהידיעה הראשונה על קלקול הבריטניה נשמע כל הסיפור כולו כחלק מספר הרפתקאות דמיוני. כאשר הצטרפו לפקפוקים הרבים שליוו את ההודעות הרשמיות על הקלקול גם הוכחות ממשיות שמנהלי ארגון ידעו עוד זמן רב לפני הידיעה האחרונה שיש לשנות את כל מערך הטיסות של אל-על, לא נותר עוד איש שפקפק בעובדה שכל עניין קל קול המטוס היה פרי דמיונו הפורה של אחד מאנשי משרד ראש הממשלה.

יותר מזאת. התברר שבשעה שמשט"ו של ביג"י נחת בנמל התעופה בטהראן, כבר חיו לו במקום אישים רכי-מעלה מצמרת המנהיגות הפרסית — ששמותיהם לא פורסמו — והובילו אותו ישר אל ביתנו הפרטי של השאח בנמל התעופה. לא נותר, אפוא, מקום לספק, כי החניה בטהראן היתה נחיתה אוס מתוכננת בדיקנות ובקפדנות רבה.

השאלה המסתורית שאספה את תעלומת הנחיתה היתה: מי היו אותם אישים בכירי רים, אותם ניהל ביג"י שיחות במשך הי שעות הארוכות ששהה בפרס?

אפילו משרד החוץ הישראלי, הממנהר להכחיש כל ידיעה מדינית כל עוד אין ביג"י עצמו מעוניין בפרסומה, לא יכול היה להעלים את העובדות. בניסוח הרשמי של משרד החוץ נאמר בפירוט, כי ראש הממשלה נפגש עם נציגים פרסיים בכירים. ההודעה לא השתמשה בבינוי "סקידיים בכירים" אלא "נציגים בכירים". נציג בכיר הוא מושג כללי ורחב ה' כולל, מלבד סקידים בכירים, גם שרים וראשי מדינות. לכן היתה זו הגדרה המתאימה גם לראש הממשלה הפרסי ואפילו לשאח עצמו.

★ ★ ★ כוחה של ידידת

עוד לפני שמטוסו הרורבי של ביג"י הפקיע אותו מטהראן לראנגון רחשו מרכזי הדיפלומטיה הבין ה' הביג"י לאומיים ככתבות דבורים. השאלה שהע' סיקה את כולם היתה: עם מי בדיוק נפגש בן-גוריון ומה היה תוכן השיחות שניהל עם האנשים עימם נפגש? האם חתם על

השאח

חסותן של מעצמות גדולות. חסות כוז מצד מעצמה מערבית גדולה, היתה מאז ומתמיד אחת ממטרותיה היסודיות של מדיניות החוץ הישראלית.

לגבי המדיניות הישראלית המוצהרת יש להתקשרות עם פרס שני יתרונות חשובים: ● התקשרות כזאת כמוה כקביעת עיב' דה ישראל מהווה חלק בלתי נפרד ממערך ההגנה המערבי.

● עצם ההתקשרות עם מדינה מוסלמית במרחב מהחזק תקיעת טריו בגבן של המדינות הערביות, הפועלות לבידודה של ישראל.

ביג"י החניה בטהראן היתה נחיתת אוס מתוכננת בקפדנות

ידי הממשלה הפרסית, לשמש לה כיועצים בתחומי הפעולה של המשרדים השונים. נוכח הסיוע הכספי המוגבר של ממשלת ארצות-הברית לפרס מצאו לאחזונה מומי חים ישראליים נוספים ששחי עיסוק ב' פרס. הממשלה הפרסית הזמינה מיישראל מומחים פיננסיים מיוחדים, היועצים ל' מומחי השאח כיצד לנצל במלואה את נכונות העזרה של האמריקאים.

★ ★ ★ על שרשרת ועל ארבעה

השיבותה של פעילות ישראל ב' פרס אינה מצמצמת בשטח הכלכלי בלבד. מלבד העניין שיש לישראל בקיומה של מדינה אוהדת במרחב — למרות שזו, בגלל סיבות משלה של מדיניות פנים וחוק, אינה יכולה להרשות לעצמה קשירת יחסים דיפלומטיים עם ישראל — קיימת עוד נקודה פוליטית כבדת-משקל.

פרס מהווה נקודת-מפגש במערך ההגנה המערבי ושימשות כחרים בפני סכנת ה' חדירה של הסובייטים לאזור. יחד עם

במהירות חדשותיה בערבית הודיעה התחנה המצרית, כי בן-גוריון "נפגש עם ידיו השאח".

אפילו אם אין להשיג לה אישור מוסמך, אין היא בבחינת אפשרות בלתי מתקבלת על הדעת. מכל מקום, טרם הושמעה ה' חשה כלשהיא לגירסה זו.

אם אמנם נפגש ביג"י לדיונים עם ה' שאח וראש הממשלה הפרסית, הרי שדיונים אלה לא התנהלו בחלל ריק. אין זה סוד כי מזה זמן רב קיימת בפרס פעילות ישראלית ענפה. הקשרים בין ישראל ופרס משתרעים על שטחים בהם מבססת ישראל את קשריה עם שאר המדינות הידידותיות באפריקה ואסיה. כך, למשל, פועלות בפרס חברות בניין ופיתוח ישראליות על בסיס מסחרי טהור, כשם שהן פועלות גם בתור-כיה ובכמה מדינות אפריקאיות אשר להם קשרים עם ישראל.

חברות אלו ממלאות את הפער הקיים בפרס בין המחסור החמור בכוחות טכ' ניים ובידע מקצועי, לבין המגמה של המשטר הקיים בה — לפתח במהירות את המדינה הנחשלת, כאמצעי-מונע לפעילות